

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Zdrowia

KZD – 4101-010-02/2014
P/14/037

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/037 - Organizacja i finansowanie szkoleń dla pracowników administracji publicznej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Zdrowia
Kontroler	Dorota Paszkiewicz, specjalista, upoważnienie do kontroli nr 90835 z dnia 22.10.2014r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Narodowy Fundusz Zdrowia-Centrala, zwany dalej Funduszem, Centralą lub NFZ, 02-390 Warszawa, ul. Grójecka 186
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tadeusz Jędrzejczyk, Prezes NFZ od 3 czerwca 2014 r. ¹ (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W NFZ przeprowadzane były analizy potrzeb szkoleniowych, umożliwiano pracownikom podnoszenie kwalifikacji zawodowych poprzez udział w różnych formach szkoleń (m. in. szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne, konferencje, kongresy, dofinansowanie do studiów i aplikacji). Z pracownikami otrzymującymi dofinansowanie do kształcenia indywidualnego zawierano umowy lojalnościowe. Tematyka szkoleń była dostosowana do potrzeb pracowników Centrali. W sposób prawidłowy wydatkowano także środki na szkolenia, a także stosowano konkurencyjny sposób wyboru podmiotu prowadzącego szkolenia grupowe.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca jednak uwagę, że planowanie systemu podnoszenia kwalifikacji pracowników Centrali, nie było prowadzone w sposób adekwatny do rzeczywistych potrzeb, na co wskazują duże różnice między planem kosztów szkoleń a ich realizacją. Corocznie, od roku 2010, planowane koszty szkoleń realizowane są tylko w ok. 50%.

Ponadto, sposób gromadzenia dokumentacji szkoleń w NFZ uniemożliwiał odpowiednie monitorowanie, zarówno procesu organizacji szkoleń, jak też prowadzenie w sposób czytelny i łatwo dostępny sprawozdawczości w powyższym zakresie.

¹ Poprzednio Wiesława Kłos p.o.Prezesa (od 1 marca 2014 do 2 czerwca 2014 r.), Marcin Pakulski, p.o. Prezesa (od 23 grudnia 2013 r. do 28 lutego 2014 r.); Agnieszka Pachciarz Prezes NFZ (od 28 czerwca 2012 r. do 20 grudnia 2013 r.), Jacek Paszkiewicz Prezes NFZ (od 3 grudnia 2007 r. do 4 czerwca 2012 r.).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Diagnozowanie i planowanie potrzeb w zakresie rozwoju zawodowego pracowników

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z Zarządzeniem nr 36/2013/GPF Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 2 lipca 2013 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia², Biuro Kadr i Szkoleń odpowiadało za prowadzenie spraw wynikających z prawa pracy wobec osób zatrudnionych w Centrali i realizację polityki zarządzania zasobami ludzkimi Centrali, tj. m. in. za badanie potrzeb szkoleniowych pracowników, opracowywanie planów, organizowanie i dokumentowanie szkoleń³. Do podstawowych zadań pracowników zatrudnionych na stanowiskach związanych z realizacją polityki szkoleniowej należało w szczególności: opracowywanie i aktualizacja procedur dotyczących szkoleń i podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników Funduszu, prowadzenie spraw z zakresu rozwoju zawodowego pracowników Centrali oraz badanie ich potrzeb szkoleniowych, przygotowanie planu szkoleń i monitorowanie stanu jego realizacji, dokonywanie okresowych analiz i ocen przebiegu szkoleń oraz sprawozdań z realizacji planu szkoleń, monitorowanie wydatkowania środków finansowych przeznaczonych na szkolenia pracowników Centrali.⁴

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników Centrali odbywało się na podstawie rocznego planu szkoleń, który sporządzany był do dnia 30 listopada każdego roku poprzedzającego przez BKiS, na podstawie potrzeb zgłoszonych przez komórki organizacyjne Centrali i przedłożeniu go do akceptacji Prezesa NFZ. Po akceptacji Prezesa, plan szkoleń przekazywany był przez BKiS do pozostałych komórek organizacyjnych wraz z informacją i uzasadnieniem dotyczącym szkoleń nieuwzględnionych w planach.

Plan szkoleń pracowników NFZ uwzględniał podnoszenie kwalifikacji zarówno z inicjatywy pracodawcy (na podstawie zgłoszeń udziału pracowników w poszczególnych kursach, szkoleniach, konferencjach lub seminariach naukowych, dokonanych przez kierownika komórki organizacyjnej), jak i z inicjatywy pracownika za zgodą pracodawcy (w tym przypadku wniosek był kierowany do pracodawcy za pośrednictwem BKiS)⁵.

(dowód: akta kontroli str. 126-127, 140-148, 234, 247)

Planowane na poszczególne lata koszty, związane z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych pracowników, ujęte są w pozycji D5.4 *pozostałe świadczenia* planu finansowego Centrali NFZ. Pozycja ta obejmuje: koszty szkoleń pracowników, odpisy na zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, koszty medycyny pracy, koszty bhp i inne.

Dyrektor Biura Kadr i Szkoleń NFZ wyjaśnił, że budżet szkoleniowy komórek organizacyjnych zaplanowany jest na podstawie wielkości i poziomu realizacji

² Do dnia 8 lipca 2013 r. obowiązywało Zarządzenie nr 49/2011/GPF Prezesa NFZ z dnia 21 września 2011 r.

³ Zgodnie z § 34 Regulaminu Centrali NFZ

⁴ Zgodnie z § 5 pkt 2 Regulaminu organizacyjnego Biura Kadr i Szkoleń w Centrali NFZ

⁵ W przypadku, gdy kwota finansowania kosztów związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych przekraczała kwotę 3000 zł, zawierana była umowa pomiędzy pracodawcą a pracownikiem, określająca wzajemne prawa i obowiązki, m.in. zobowiązanie pracownika do zatrudnienia w NFZ przez określony czas, w zależności od wysokości finansowania kosztów związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych. Finansowanie świadczeń w przypadku dokształcania z inicjatywy pracownika, następowało po udokumentowanym zakończeniu danego etapu nauki lub całego okresu, po przedstawieniu przez pracownika odpowiednich dokumentów potwierdzających, tj. oryginału faktury lub rachunku, dokumentu potwierdzającego zakończenie danego etapu nauki, dokumentu potwierdzającego dokonanie zapłaty za fakturę.

w latach ubiegłych, w odniesieniu do planu finansowego przeznaczanego na szkolenia w kolejnym roku.

(dowód: akta kontroli str. 233, 264)

Dyrektor Departamentu Ekonomiczno-Finansowego NFZ wyjaśnił, że na etapie projektowania planu finansowego Centrali NFZ na kolejny rok, Biuro Kadr i Szkoleń przekazuje rokrocznie do Departamentu Ekonomiczno-Finansowego informacje m. in. o wartości szacowanych na dany rok nakładów na szkolenia dla pracowników. Powyższa prognoza stanowi podstawę uwzględnienia w trzyletniej prognozie kosztów NFZ, a następnie w planie finansowym NFZ na dany rok, odpowiedniej wartości środków przeznaczonych na ten cel.

(dowód: akta kontroli str. 290-291)

Szkolenia przeprowadzone w Centrali NFZ, w okresie objętym kontrolą, dotyczyły w szczególności:

- zdobycia wiedzy: szkolenia z zakresu podatków, prawa pracy, profilaktyki zdrowia, prawa administracyjnego, stosowania przepisów ustawy o zamówieniach publicznych, o rachunkowości, ochrony danych osobowych;
- umiejętności praktycznych: informatyka (m.in. Excel), analiza danych, statystyka, nauka języka angielskiego, księgowość, zarządzanie projektami, rozwój umiejętności interpersonalnych, protokół dyplomatyczny.

(dowód: akta kontroli str. 374-406, 449-474, 516-541)

Organizację przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków w NFZ, reguluje Zarządzenie nr 31/2010/DSS Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie rozpatrywania skarg i wniosków w Narodowym Funduszu Zdrowia. W latach 2012-2014, do Centrali nie wpłynęły skargi na pracowników, związane z ich kompetencjami zawodowymi.

(dowód: akta kontroli str. 246)

Plan i wykonanie kosztów Centrali poniesionych z tytułu szkoleń przedstawia poniższe zestawienie:

- na rok 2012 zaplanowano na szkolenia kwotę 1 010 000,00 zł, wykonanie wyniosło 497 304,98 zł, co stanowi 49,24% planu po zmianach;
- na rok 2013 zaplanowano kwotę 1 123 500,00 zł, wykonanie wyniosło 569 853,46 zł, co stanowiło 50,72% planu po zmianach;
- na rok 2014 zaplanowano kwotę 1 033 000,00 zł, natomiast wykonanie za I półrocze wyniosło 153 407,49 zł, co stanowiło 14,85% planu po zmianach.

(dowód: akta kontroli str. 249-251)

NIK zwraca uwagę, że coroczne wykonanie kwot zaplanowanych na szkolenia dla pracowników Funduszu kształtowało się, w okresie kontrolowanym, na poziomie ok. 50% planu.

Starszy specjalista w Biurze Kadr i Szkoleń NFZ wyjaśniła, że wskazane powyżej kwoty, były zaplanowane ze względu na zakładaną realizację szkoleń specjalistycznych i wysokobudżetowych, np. informatycznych, kontrolnych, medycznych, statystycznych. W roku 2013 zaplanowano wstępnie zmianę procedury realizacji szkoleń, polegającą na wyłonieniu w wyniku przetargu kilku firm szkoleniowych, wyspecjalizowanych w realizacji szkoleń z zakresu danej tematyki, podpisanie umów i systemową realizację szkoleń. W związku z tym przewidywano wykorzystanie zaplanowanej kwoty. Planowane były także szkolenia dedykowane kadrze kierowniczej, obejmujące m. in. coaching zawodowy, co wiązało się

z wysokimi kosztami. Planowane kwoty na szkolenia uwzględniały rezerwę finansową, zapewniającą bezpieczeństwo finansowe w przypadku pojawienia się doraźnej potrzeby zorganizowania szkoleń związanych z nowymi zadaniami realizowanymi w danym zakresie. Każdorazowo planowana kwota była szacowana w oparciu o wstępne rozeznanie rynkowe kosztów szkoleń, dokonywane przez komórki zgłaszające potrzeby szkoleniowe oraz pracowników BKiS. W przypadku realizacji szkoleń, za każdym razem negocjowano kwoty związane z przeprowadzeniem szkolenia, co również przyczyniło się do redukcji kosztów. Kolejną przyczyną były zmiany wstępnego planu szkoleń i rezygnacja z realizacji niektórych szkoleń. W roku 2010 w planie finansowym, w ramach kwoty przeznaczonej na szkolenia przewidywano realizację cyklu szkoleniowego dedykowanego pracownikom działów medycznych, co wiązało się z wysokimi kosztami szkoleń, dlatego kwota zaplanowana na rok 2010, z uwzględnieniem bezpiecznej rezerwy, została zwiększona do 1 010 000 zł (kwota zaplanowana na rok 2009 wynosiła 587 000,00 zł, a wykonanie za rok 2009 : 565 970,00 zł, tj. 96% planu). W kolejnych latach również planowano przeprowadzenie szkoleń o wysokich nakładach finansowych, stąd utrzymanie kwoty planowanej na szkolenia na poziomie roku 2010. Jednakże nie wszystkie zaplanowane szkolenia udało się zrealizować, z powodu m. in. zmieniających się priorytetów szkoleniowych, rezygnacji z zaplanowanych szkoleń pracowników lub komórek organizacyjnych NFZ; część szkoleń zaplanowano także jako szkolenia wyjazdowe – realizowane poza siedzibą Centrali, które ostatecznie zrealizowano w siedzibie Centrali NFZ, co znacznie obniżyło koszty. Analiza kosztów szkoleń z ostatnich lat (od roku 2009) została przeprowadzona w BKiS pod koniec 2013 r., przed przystąpieniem do przygotowania planu szkoleń na 2014 r. Wyniki analizy wskazują, na wykonanie planu kosztów szkoleń na poziomie 50% od roku 2010. W związku z tym przed planowaniem na 2014 r. została dokonana weryfikacja na podstawie powyższej analizy i następnie, w nawiązaniu do sposobu realizacji szkoleń, utrzymano poziom planowania z ubiegłych lat”.

(dowód: akta kontroli str. 267-271)

Dyrektor Departamentu Ekonomiczno-Finansowego wyjaśnił, że w przypadku niewykorzystania środków zaplanowanych na szkolenia w poszczególnych latach, wartość niewykorzystanych w danym roku środków znajduje swoje odzwierciedlenie w wyniku finansowym Funduszu za dany rok, który zgodnie z art. 129 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych⁶ poprzez fundusz zapasowy przeznaczany jest na finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej w latach następnych.

(dowód: akta kontroli str. 264-265)

NIK zwraca uwagę, że od 2010 r. planowane koszty szkoleń były o ok. 50% wyższe od ich realizacji. Mimo, że przeprowadzona w 2013 r. analiza wykazała wykorzystanie planu kosztów szkoleń na poziomie 50%, na kolejny rok (2014) założono skalę finansowania na poziomie z lat ubiegłych; w I półroczu 2014 r. wykonano 14,85% planu.

⁶ Dz. U z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.

2. Zasady uczestnictwa pracowników jednostki w szkoleniach i innych formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych

Zgodnie z przepisami Zarządzenia nr 28/2011/BKiS Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 10 czerwca 2011 r. w sprawie zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników NFZ⁷, obowiązek podnoszenia kwalifikacji zawodowych w celu uzyskania aktualnej wiedzy i umiejętności, niezbędnych do wykonywania zadań na zajmowanym stanowisku, realizowany był poprzez kierowanie pracowników na różne formy szkoleń (szkolenia wewnętrzne-organizowane przez pracodawcę, szkolenia i kursy organizowane przez podmioty zewnętrzne, min. przez firmy szkoleniowe, stowarzyszenia, fundacje; konferencje i seminaria naukowe, studia podyplomowe).

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Funduszu przebiegało również w formie szkoleń centralnych, tj. szkoleń organizowanych przez Centralę NFZ, których uczestnikami byli pracownicy Centrali i oddziałów wojewódzkich NFZ. Procedura organizowania szkoleń centralnych przebiegała tak, jak w przypadku pozostałych form podnoszenia kwalifikacji zawodowych.⁸

(dowód: akta kontroli str.7-13, 234)

Informacje o organizowanych szkoleniach były przekazywane bezpośrednio do uczestników i ich przełożonych, w formie pisemnej lub mailowej.

W I półroczu 2014 z 412 pracowników Centrali, 173 osób zostało skierowanych na szkolenia w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Z ogólnej liczby osób skierowanych na szkolenia (41,99% ogólnej liczby pracowników), 30 osób reprezentowało kadrę kierowniczą (7,28% ogólnej liczby pracowników), natomiast 143 osoby należały do grupy pozostałych pracowników Centrali (34,71% ogólnej liczby pracowników Centrali). W powyższym okresie pracownicy Centrali wzięli udział w 114 szkoleniach, których koszt wyniósł 153 407,49 zł. Średni koszt szkolenia pracownika w powyższym okresie wyniósł: w przypadku kadry kierowniczej 5 113,58 zł, a w przypadku pozostałych pracowników 1 072,78 zł.

Zestawienie danych dotyczących udziału w szkoleniach pracowników Centrali, z podziałem na kadrę kierowniczą i pozostałych pracowników, liczby pracowników biorących udział w szkoleniach, udziału procentowego liczby szkoleń przypadającej na 1 pracownika, dostarczono kontrolującemu jedynie za I półroczu 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 255, 234)

W wyjaśnieniach do powyższej sytuacji, Dyrektor Biura Kadr i Szkoleń podał, że „Biuro Kadr i Szkoleń NFZ nie posiada narzędzia informatycznego do zarządzania szkoleniami i polityką szkoleniową Funduszu. Dokumentacja szkoleniowa prowadzona jest w formie papierowej, a podstawowy rejestr szkoleń w utworzonej w 2014 r. przez pracowników tabeli MS Excel. Przygotowanie zestawień za lata 2012-2013 wiązałoby się z koniecznością przeglądu oraz analizy pełnej dokumentacji każdego z około 300 szkoleń w danym roku kalendarzowym, co oznacza poświęcenie czasu pracowników zajmujących się szkoleniami (1,5 etatu) wyłącznie w celu realizacji powyższego zadania. W sytuacji bieżącej pracy

⁷ Zmiany zarządzenia wprowadzono Zarządzeniem nr 27//2014/BKiS oraz Zarządzeniem Nr 54/2014/BKiS Prezesa NFZ. w sprawie zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników Narodowego Funduszu Zdrowia.

⁸ W tym przypadku płatnikiem jest Centrala NFZ, natomiast pozostałe koszty związane z dojazdem, zakwaterowaniem czy wyżywieniem pracownika oddziału wojewódzkiego, rozliczane są w ramach jego delegacji.

i aktualnego procedowania, do końca grudnia 2014 r., kilkudziesięciu wniosków szkoleniowych, jest to zadanie praktycznie niewykonalne. Zestawienie porównawcze, analizy i sprawozdania finansowe aktualnie wykorzystywane przez Biuro Kadr i Szkoleń opierają się w dużej mierze na danych przekazywanych z Biura Księgowości. W związku z występującymi i narastającymi trudnościami związanymi z brakiem narzędzia informatycznego, wspierającego zarówno proces organizacji szkoleń, jak i prawidłowe tworzenie raportów, planowane jest przygotowanie wymagań funkcjonalnych, będących podstawą wdrożenia kompleksowego systemu zarządzania przez Biuro Kadr i Szkoleń wszystkimi procesami personalnymi, w tym także podnoszeniem kwalifikacji zawodowych przez pracowników NFZ oraz prowadzeniem polityki szkoleniowej.”

(dowód: akta kontroli str. 282)

W badanym okresie w Centrali zdarzały się przypadki odmowy pracownikom udziału w szkoleniach lub innych formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych, które stanowią w poszczególnych latach 1- 5% wszystkich zrealizowanych szkoleń w ciągu danego roku. Przyczyny odmów to m. in. zbyt późny termin złożenia formularza zgłoszeniowego szkolenia (kursu, seminarium, konferencji), co uniemożliwiało pojęcie działań w ramach procedowania wniosku na szkolenie, będącego podstawą zabezpieczenia środków finansowych na ten cel; brak odpowiedniego uzasadnienia celowości wyboru szkolenia (pod kątem ceny lub miejsca).

(dowód: akta kontroli str. 234)

W NFZ⁹ nie przeprowadzano postępowań o zorganizowanie lub przeprowadzenie szkoleń w oparciu o przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych¹⁰ – wartość szkoleń zrealizowanych przez poszczególnych wykonawców nie przekroczyła wyrażonej w złotych równowartości kwoty 14 tys. euro (od 16 kwietnia 2014 r. – 30 tys. euro), o której mowa w art. 4 pkt. 8 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 256)

Opis stanu faktycznego

Z przeprowadzonej, w ramach kontroli, analizy dokumentacji 20 szkoleń pracowników Centrali, skierowanych w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych na szkolenia z inicjatywy pracodawcy, z własnej inicjatywy lub w ramach innych form podnoszenia kwalifikacji zawodowych, wynika, że:

- we wszystkich przypadkach przyznanie zgody na szkolenie, było poprzedzone procedurą przewidzianą w przepisach wewnętrznych NFZ, opisanych powyżej.
- z pracownikami, którym dofinansowano podnoszenie kwalifikacji w ramach studiów podyplomowych lub aplikacji, w każdym z badanych przypadków zawarto umowę określającą wzajemne prawa i obowiązki;
- pracownicy, w umowach, zostali zobowiązani m.in. do przepracowania na rzecz Centrali okresu uzgodnionego w umowie, począwszy od dnia następującego po dniu zakończenia szkolenia oraz do przedstawienia dyplomu/dokumentu potwierdzającego ukończenie szkolenia,
- wszystkie umowy zawierały zapis dotyczący zwrotu dofinansowania: w całości w przypadku nieukończenia szkolenia, w części proporcjonalnej do przepracowanego czasu w przypadku rozwiązania stosunku pracy. W jednym przypadku dokonano zwrotu kosztów studiów z powodu rozwiązania stosunku pracy przed terminem wynikającym z umowy.

⁹ W badanym okresie.

¹⁰ Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.

- w umowach pracodawca zobowiązał się m.in. do zwolnienia pracownika z całości lub części dnia pracy na czas niezbędny, by mógł on punktualnie przybyć na obowiązkowe zajęcia oraz na czas ich trwania, a w przypadku pracowników ma ostatnim roku studiów do udzielenia 21 dni urlopu szkoleniowego na przygotowanie pracy dyplomowej oraz przygotowanie się i przystąpienie do egzaminu,
- pracownicy otrzymali dofinansowanie w wysokości od 50% do 100% opłaty za studia.

(dowód: akta kontroli str. 308-310)

W Centrali, z pracownikami podnoszącym kwalifikacje zawodowe zawierane są umowy lojalnościowe według następujących zasad¹¹: w przypadku, gdy kwota finansowania kosztów związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych z inicjatywy pracownika w danym roku przekracza jednorazowo 50% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale roku poprzedniego, opublikowanego przez GUS, wzajemne prawa i obowiązki określa umowa, w której określa się zobowiązanie pracownika do zatrudnienia w NFZ przez określony czas uzależniony od wysokości kwoty finansowania kosztów związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych, który wynosi:

- 2 lata od dnia ukończenia nauki, w przypadku kwoty przekraczającej 50% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, nie wyższa jednak niż 150 % tej kwoty;
- 3 lata od dnia zakończenia nauki, w przypadku kwoty przekraczającej 150% kwoty wskazanej powyżej.

(dowód: akta kontroli str. 5-6)

W roku 2014 r., w sześciu przypadkach, odmówiono pracownikom skierowania na szkolenie lub zorganizowania szkolenia. Przyczynami były m. in. niecelowość wyboru miejsca szkolenia, niezgłoszenie szkolenia do planu szkoleń, cofnięcie wniosku przez przełożonego pracownika, zbyt późny termin zgłoszenia wniosku szkoleniowego.

(dowód: akta kontroli str. 234)

3. Wydatkowanie środków przeznaczonych na szkolenia

Opis stanu faktycznego

W badanym okresie całkowite koszty Centrali, poniesione z tytułu szkoleń pracowniczych, wynosiły odpowiednio:

- w 2012 r. – 601 078,95 zł, z czego 67,09% to płatności na rzecz firm lub instytucji szkoleniowych i/ lub wynagrodzenie wykładowców (403 274, 97 zł), pozostałe koszty związane były z zakwaterowaniem, kosztami przejazdu, dietami, najmem sal i transportem (197 803,98 zł);
- w 2013 r. – 663 263,86 zł, z czego 79,33% to płatności na rzecz firm lub instytucji szkoleniowych i/ lub wynagrodzenie wykładowców (526 153,38 zł), pozostałe koszty związane były z zakwaterowaniem, kosztami przejazdu, dietami, najmem sal i transportem (137 110,48 zł);

¹¹ Zgodnie z § 11 Zarządzenia nr 27/2014/BKIS Prezesa NFZ z 14 maja 2014 r. w sprawie zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników NFZ, w przypadku, gdy kwota finansowania kosztów związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych z inicjatywy pracownika w danym roku przekracza jednorazowo 50% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale roku poprzedniego, opublikowanego przez GUS, wzajemne prawa i obowiązki określa umowa.

- w I połowie 2014 r. – 209 109,49 zł, z czego 63,74% to płatności na rzecz firm lub instytucji szkoleniowych i/ lub wynagrodzenie wykładowców (133 290,49 zł), pozostałe koszty były związane z zakwaterowaniem, kosztami przejazdu, dietami, najmem sal oraz transportem (75 819 zł).

(dowód: akta kontroli str. 248)

W latach 2012-2014 I półrocze, koszty szkoleń były ujmowane w ewidencji księgowej w następujący sposób: w rozdziale 2 Zarządzenia Prezesa NFZ nr 76/2009/BK z 26 listopada 2009 r. (ze zm.) w sprawie ustalenia zasad rachunkowości w Narodowym Funduszu Zdrowia - „Wykaz kont księgi głównej wraz z wykazem obligatoryjnych kont pomocniczych Funduszu”:

- na koncie syntetycznym 460- pozostałe koszty rodzajowe oraz na wyodrębnionych kontach analitycznych: 460- 1- podróże służbowe krajowe, 460-2- podróże służbowe zagraniczne, 460-3- ryczałty na samochód.
- na koncie syntetycznym 450- Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia na rzecz pracowników oraz na wyodrębnionym koncie analitycznym: 450- 4- szkolenia pracowników.

(dowód: akta kontroli str. 293-303)

Analizie poddano dokumentację dotyczącą 7 szkoleń zorganizowanych w latach 2012-2014 na łączną kwotę 85 349,82. zł. Badanie wykazało m.in., że:

- szkolenia poddane analizie, były ujęte w planie szkoleń,
- we wszystkich przypadkach zostały określone: cel szkolenia, tematyka szkolenia, harmonogram i grupa pracowników, dla której było przeznaczone szkolenie,
- we wszystkich przypadkach zastosowany został konkurencyjny sposób wyboru podmiotu prowadzącego szkolenie (zapytanie ofertowe)
- we wszystkich przypadkach zawarta została umowa zawierająca m.in. treść programu szkolenia, sposób zaliczenia szkolenia (wydanie zaświadczenia), terminy i miejsce realizacji szkolenia, zasady rozliczenia, ewentualne kary umowne,
- we wszystkich przypadkach dokumentacja przebiegu szkolenia zawierała m.in.: harmonogram szkolenia, wykaz osób realizujących program szkolenia, materiały szkoleniowe,
- zgodnie ze sprawozdaniami organizatora z realizacji szkolenia, we wszystkich zbadanych przypadkach założenia umowy zostały zrealizowane, a współpraca z podmiotem szkolącym została oceniona pozytywnie,
- operacje gospodarcze dotyczące zakupu zbadanych usług szkoleniowych zostały właściwie udokumentowane oraz rzetelnie ujęte w ewidencji księgowej ,
- we wszystkich przypadkach płatności dokonywano po wykonaniu usługi.

(dowód: akta kontroli str. 311)

W okresie objętym kontrolą, kwota dofinansowania szkoleń pracowników z funduszy unijnych wynosiła: w 2012 r. – 10 654,06 zł, w 2013 r. – 12 127,19 zł, w związku z realizacją projektu „Akademia NFZ”, współfinansowanego przez Unię Europejską, w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i realizowanego zgodnie z umową z dnia 14.11.2011 r. pomiędzy Prezesem NFZ a Ministrem Zdrowia.¹² W I półroczu 2014 r., nie korzystano z dofinansowania szkoleń w ramach EFS.

(dowód: akta kontroli str. 252-255 ,304-307)

¹² Beneficjentami szkoleń stacjonarnych są osoby zatrudnione w placówkach ochrony zdrowia, posiadających umowę z NFZ na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

4. Przydatność szkoleń i wykorzystania nabytej wiedzy i umiejętności dla realizacji celów jednostki

Opis stanu faktycznego

W Centrali NFZ umożliwiano pracownikom podnoszenie kwalifikacji zawodowych poprzez udział w różnego rodzaju szkoleniach, w tym studiach, kursach, konferencjach i kongresach.

W przypadku 20 zbadanych dokumentacji pracowników, biorących udział w szkoleniach w latach 2012-2014, stwierdzono, że wszystkie szkolenia odpowiadały potrzebom komórek organizacyjnych, w których zatrudnieni byli poszczególni pracownicy, a także były zgodne z zakresami obowiązków tych pracowników. Szkolenia te były nastawione na:

- zdobycie wiedzy: szkolenia z zakresu podatków, prawa pracy, profilaktyki zdrowia, prawa administracyjnego, stosowania przepisów ustawy o zamówieniach publicznych, rachunkowości, ochrony danych osobowych, bezpieczeństwa informacji; audytu, kontroli zarządczej
- umiejętności praktyczne: informatyka, analiza danych, statystyka, nauka języka angielskiego, księgowość, zarządzanie projektami, rozwój umiejętności interpersonalnych.

(dowód: akta kontroli str. 308-310)

W latach 2012-2014 nie były przeprowadzane kontrole lub audyty komórki szkoleniowej NFZ.

Odnosnie ocen zrealizowanych szkoleń, dokonywanych przez uczestniczących w nich pracowników, starszy specjalista w BKiS wyjaśniła, że „latach 2012 i 2013, nie przeprowadzano ankiet ewaluacyjnych, tj. pracownicy nie oceniali szkoleń w sformalizowany sposób, ale po każdym szkoleniu uczestnicy przekazywali opinię na temat szkolenia i osoby prowadzącej oraz realizacji programu. Od 2014 r. obowiązuje zasada wypełniania ankiet ewaluacyjnych po zakończeniu szkolenia. Ponadto Centrala współpracuje od lat z niektórymi firmami, wykazującymi wysoką jakość usług, np. szkolenia prowadzone przez Stowarzyszenie Księgowych w Polsce oraz niektóre szkolenia organizowane przez KSAP. W przypadku niektórych szkoleń specjalistycznych, NFZ korzysta z usług wyspecjalizowanych firm, które wybrano na podstawie badania rynku i po stwierdzeniu wysokiej jakości prowadzonych szkoleń, współpraca jest kontynuowana w kolejnych latach (przy stałym monitorowaniu cen usług, np. szkolenia ITIL organizowane przez CT Partners”.

(dowód: akta kontroli str.267- 268)

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹³, wnosi o:

1. planowanie wydatków na szkolenia oparte na rzetelnej analizie potrzeb i realizacji szkoleń z lat poprzednich; zlikwidowanie utrzymywanego od kilku lat

¹³ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

ok. 50% wykonania planowanych kosztów szkoleń, co rokrocznie stanowiło kwotę ok. 0,5 mln zł,

2. podjęcie działań w celu stworzenia w Funduszu systemu do zarządzania szkoleniami, polityką szkoleniową oraz monitorowania realizacji szkoleń, zgodnie z regulaminem organizacyjnym NFZ.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Zdrowia Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 10.12.2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Zdrowia

Kontroler
Dorota Paszkiewicz
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Dyrektor
Piotr Wasilewski

.....
podpis

